

МИЗИЯ

ДВУСЕДМИЧЕНЪ ЛИСТЪ

АБОНАМЕНТЪ ПОЛУГОДИШЕНЪ 20 ЛВ.

ЗА ОБЯВИ СЕ ПЛАЩА:

Първа публикация на см.² 1-20 лв.

Всѣка слѣдваща на см.² 1— лв.

ОТДѢЛЕНЪ БРОЙ 2 ЛВ.

Всичко се изпраща:

Редакция „МИЗИЯ“ — Плѣвень.

Година I, брой 6.

Редактира комитетъ

Плѣвень, 23 юний 1922 год.

ПАРТИЗАНЦИНАТА И „МИЗИЯ“.

Душно е. Политически мерзости изпълнятъ атмосферата съ зловоние, лѣнност и апатия. Страшно мрътвило царува въ душитѣ, мрътвило, което дори и най-истеричнитѣ партизански кръсѣци не смущаватъ. Тъмни облаци се сгъстяватъ надъ нашия политико-икономически хоризонтъ. Барометрътъ на нашата валута пада къмъ буря, която ще се излѣе върху главитѣ на бѣдния народъ, но у никого не се появява искрено желание да се бори срѣщу злото. Само вѣстникарски закани и кафежийски брътвежи отъ врѣме на врѣме като ракети се прѣскаатъ всрѣдъ политическия мракъ, грѣмватъ и свѣткатъ за мигъ, като на градинско увеселение. Човѣшкото съзнание е изхвъркнало изъ душитѣ на хората. Останало е само животинското чувство, което се шири навредъ. Политически демагози отъ всички партии сѣятъ заблуда и използватъ тягостното положение, за свои лични цѣли. Всрѣдъ настъпилия общественъ мракъ невѣжествени парвенюта минаватъ за „умни“ хора и съ разгорѣщени апетити за слава и богатство вършатъ безнаказано всевъзможни безчинства.

Кражби, мерзости, убийства, мизерия, тежки данѣци, скжпотия и празни приказки — ето съдържанието на българския политически животъ. Едни грабятъ съ шепи отъ държавната каса, други се тъкматъ да ги провалятъ, за да започнатъ тѣ да грабятъ. Върти се глупавото колело на българската партизанщина, издига едни, повалява или стжпкава други, но винаги дава храна на всички, които успѣватъ да се закрѣпятъ извѣстно врѣме на неговия връхъ.

Всички политиканствуватъ: граждани и селени, мъже и жени, възрастни и дѣца, учени и невѣжи. Всѣки неудобрява, протестира, заканва се, бѣбре, като че злото е вече открито, и е достатъченъ само единъ ударъ за да го умрѣтвимъ или прогонимъ.

Творческата работа е оставена на заденъ планъ, а всрѣдъ атмосферата на развилнѣлата се партизанщина, всрѣдъ постоянно разтящата алчност и поквара, ние всички, почти безъ изключение, водимъ единъ бързъ, празенъ животъ, загрижени само за днешнитѣ удоволствия и нужди, а занемарили всичко духовно въ себе си.

Народното събрание, окръжнитѣ и общинскитѣ съвѣти, училищата — всички тѣзи институти сж се обърнали на мръсни циркове за политически акробатства и гаменски хули. Чиновнишкитѣ канцеларии, като се започне отъ министерскитѣ и се свърши съ падарскитѣ, сж се обърнали на вертепи за изнудване и обири. Органитѣ на политическитѣ партии изпълнени съ лъжи и цинизми, се мжчатъ да на-

мѣрятъ причината на злото въ дѣйствително лошото днешно управление. Правителството, турнало личнитѣ си амбиции по-горѣ отъ държавното благо, не пробира срѣдства срѣщу атаката на опозицията, която отъ своя страна иска непрѣменно да провали днешнитѣ управници, като че единственни тѣ сж виновни за лошото положение, като че отъ освобождението насамъ ние сме имали нѣкога добра администрация.

Слѣдъ всѣка война настъпватъ социални бѣдствия. Цѣлиятъ свѣтъ се лута още заслѣпенъ отъ злато и кръвъ, още оглушенъ отъ топовни гърмежи, а ние въ България диримъ причината на болѣстѣта по-повърхността на кожата — въ властѣта — когато тя е въ сърдцето — въ разстроеното ступанство. Най-силно уязвената отъ войната държава — Германия — благодарение на сѣмейната и обществена дисциплина и трудолюбие, успѣва да се справи съ своето нещастие и лѣкува малко по-малко своитѣ икономически рани, а ние въ кафенетата и въ партийнитѣ клубове, съ хубави приказки строимъ въздушни кули. Това е печалната българска дѣйствителност. Ние всички познаваме добръ горчивата истина, но загрижени за своя хлѣбъ, нехайно гледаме на политическитѣ шарлатани, отъ кждѣто и да изхождатъ тѣ — отъ странство, отъ правителството или отъ опозиционнитѣ партии.

А истината е проста. Три основни, може да се каже расови, недостатѣци на българския народъ сж източникитѣ на всички злини: Липса на социална дисциплина, невѣжествено и хулиганско партизанско бърборене и страсть къмъ кражба. И срѣщу тѣзи недостатѣци не може да помогне нито партизанската демагогия на политицитѣ, нито апатията и бездѣйността на интелигенцията. Едно отрѣзвление трѣбва най-сетнѣ да настъпи! Подписнатиятъ въ мизерия и невѣжествени закони здравъ духъ трѣбва да се освободи и да разбие рѣждивитѣ вериги съ които политически глупци го обвързаха. Но това трѣбва да стане съ просвѣта, съ наука, съ трудъ, съ сѣмейно и обществено възпитание, а не съ партизански насѣсквания и закани. Интелигенцията трѣбва да се стресне, докато тлѣещата искра на разума не е още изгаснала въ пепелѣта на създадената отъ войната мизерия и вдъхновяваната отъ партизански лековѣрия бездѣйност. Трѣбва всѣки съвѣстенъ гражданинъ да се отвори отъ партизанскитѣ безсрамни прийоми и да разбере, че общественото възпитание не се получава въ политическитѣ клубове, а въ милото сѣмейство и въ священното училище, което за жалость днесъ е заражено отъ душеубийствения партизански микробъ.

„Мизия“ заема точно опрѣдѣлена позиция по тоя въпросъ. Като се бори по принципъ срѣщу

дребнавата партизанщина, тя не отрича нуждата от обществено възпитание. Ето защо, едновременно с порицаването на всички, които си играят с съвестта и доверчивостта на добродушния българин, без да заема каквато и да е партийна позиция, „Мизия“ осветлява най-обективно читателите си по всички социални въпроси.

Тя се стреми да извади от нехайство интелигента и да го турне в услуга на народното състояние. Трудна е една такава задача в тези скъпи времена. Като не се явява в услуга на никаква политическа групировка, „Мизия“ не може да очаква никакви облаги от тези или онзи впартизанени граждани. Тя разчита само на онова малцинство от здравомислящи хора, в повечето случаи бедни и измъчени граждани, които още не са изгубили съвест и духовна жажда. Тях иска „Мизия“ да обедини. Тяхните здрави мисли иска тя чрез своите колони да пръсне в най-забулените кѹчета на окръга. Война на дребнавата партизанщина, с която се съят само раздори и заблуди! Война на гнетителите на свободния дух!

За ползотворния труд и обществено възпитание в името на общото благо! Ето принципите, с които ние искаме да спечелим съмишленици и подкрѹпа.

Редакцията

ЕДНО ХУБАВО ДѢЛО

Всобщ е пѹвикът от страна на всички педагози и възпитатели за хармоничното образование на младото поколение. Последното изисква пѹлен развой, както на тѹлото, така и на душата в всичките нейни прояви. А това може да се постигне чрез сѹдствата, които дават научните дисциплини от една страна, а от друга — изкуствата.

У нашите възпитателни заведения днес царя в най-груба форма осѹдения интелектуализъм, благодарение на което за художественото възпитание на училищните поселения от всички степени съществено нѹщо не се прави. Когато у културните страни много отдавна е заработено системно в туй отношение. За запѹване на тая празнина у нас се появява частни задруги, които изъ денъ в денъ обединяват все повече и повече членове, сѹ чѹл да спомогнат за тяхното хармонично развитие.

Покрай другите, една такава задруга за Плѹвен представлява основаната още през 1908 год. оперетна китка „Дѹтска радост“, членове на която сѹ прѹдимно дѹца от първоначалните училища. Инициаторъ на основаването ѝ — душата на тая мила дѹтска задруга — е първоначалният учител В. Чалѹковъ. Вдѹхновяванъ само от възвишената чѹл, що прѹслѹдва китката, той заработи сѹ особенъ жаръ. Отъ желание да отгледа самонадѹйност, самоувѹреност, вкус и музикаленъ усѹтъ у дѹцата, Чалѹковъ отъ своите мили, „птички“ упражни и подготви много хорове, а сѹщо така и оперетките: „За птички“, „Дѹца и птички“, „Щуреѹ и мравки“, „Седемте козлета“ и „Бала на цѹтята“. И неговите птички сѹ обработени приятни гласчета, строго спазване на ритъмъ и темпо излѹзоха нѹколко пѹти на плѹвенската сцена сѹ такъвъ успѹхъ, на който трѹбва да завиждатъ много дѹтски китки въ страната ни. Посѹтителътъ било на утрата, било на вечеринките на тия дѹца, е оставалъ всѹкога пѹненъ отъ она мила и феерична гледка, която

прѹдставляватъ малките артисти и сѹ възторжени чувства е напускалъ салона. А дѹцата... Тяхните крѹхки души сѹ изпълнени сѹ нѹщо възвишено. Озарени отъ лѹчитъ на прѹкрасното, те трептятъ, както трепти славея, кога изпълнява своята най-мила и сладка пѹсенъ... И естетика и вкусъ, и радостъ, и поука — ето що се разлива отъ сцената при изпълненията на малките артисти отъ „Дѹтска радост“.

За съжаление, обаче, ние не тѹ охотно се отнасяме къмъ дѹлото на тая китка. Прави лошо впечатление, че чистото, дѹвственото, възвишеното, не се чѹни достатѹчно отъ нашето общество, когато тѹкмо обратното е за лекото и порнографното. Какво бѹше, кога артистите отъ Свободния театъръ даваха своите оперети, пѹлни сѹ цинизъмъ и прѹвратни чѹвѹшки отношения и какво на 27 май н. г. вечерята, кога музикалната китка „Дѹтска радост“ даде единствената презъ тая година вечеринка и изпълненията на оперетките „Праздника на цѹтята“ и „Седемте козлета“. При първите — прѹтѹпканъ салонъ, при дѹтската вечеринка — празни столове. Нѹщо повече, и ония които претендиратъ да чѹнятъ отъ всички най-добре хубавото, отсѹствуваха отъ вечеринката. Последната бѹ посѹтена само отъ нѹкои родители на дѹца, които вземаха участие на сцената. Имаше родители, които претендиратъ за висока интелигентностъ и могатъ да говорятъ сѹ особенъ жаръ за възпитанието на дѹцата вѹ най-модеренъ смисълъ, но завладѹни само отъ груби материални интереси, не посѹтиха вечеринката, за да дадатъ възможностъ на своите скѹпи рожби да изпитатъ радостните чувства, които галийовно милава душите и сѹрдцата на ония дѹца, чиито родители бѹха посѹтили вечеринката имъ.

Единичното сѹдство за въвеждане дѹцата вѹ тоническото изкуство е музиката. Последната има благотворно влияние върху чѹвѹшката душа. Тя изработва вѹ душевния животъ ритъмъ и хармония, утѹшава душата и докарва чисти безкористни наслади; тя, най-сетне, спомага за отглеждане естетична култура у дѹцата.

Нека се надѹемъ, че Плѹвенското гражданство нѹма да остави да загине едно такова дѹло, каквото прѹдставлява музикалната китка „Дѹтска радост“. Трѹбва всички и морално и материално да подпомогнемъ тая китка, чрезъ която ще обогатимъ душата на дѹцата, ще ги направимъ годни да чувствуватъ красивото, хубавото и възвишеното. Сѹ това ще ги приготвимъ за чисти душевни наслади и ще ги прѹдпазимъ отъ долното, низкото, което похабява нравите и трѹи днешното общество.

Хр. П. — Приятелъ на дѹцата

*

□ Когато прѹстѹпленията на богатия и бедния почнатъ да се считатъ за еднакви, когато на прикритите кражби и постепенни умѹртвявания, забулени задъ думата шпекулация, започне да се гледа като на явни прѹстѹпления и умишлени убийства, тогава божеството на милионите ще изгуби своя ореолъ и дотолкова ще се унизи, че мѹчно ще може вече да се издигне.

□ Почти всички млади момичета, когато отиватъ да се продаватъ, прѹдставляватъ себе си сѹвсѹмъ други, отколкото сѹ вѹ същностъ.

□ Вѹ страната на прѹстѹплението най-големъ прѹстѹпникъ е онзи, който раздава правосѹдие.

УЧЕБНОТО ДѢЛО ВЪ ПЛѢВЕНСКИ ОКРЪЖГЪ.

На 16 юний т. г. слѣдъ объѣдъ вниманието на заседаващия отъ нѣколко дни Плѣвенски окръженъ съвѣтъ бѣ ангажирано съ въпроса за състоянието на учебното дѣло въ окръга. Докладва окръжниятъ училищенъ инспекторъ г. П. Г. Поповъ.

Прѣдварително ще се осмѣля да забѣлѣжа, че единъ толкова важенъ въпросъ, какъвто е тоя за учебното дѣло въ окръга, не се разгледа съ нужната сериозностъ въ окръжния съвѣтъ, когато би трѣбало да бже тъкмо обратното, особено сега, слѣдъ като новия законъ за народното просвѣщение възлага цѣлата тежестъ по издрѣжката на училищата, а слѣдователно и цѣлата отговорностъ за тѣхното прѣуспѣване, изключително върху плещитѣ на общинитѣ и окръжитѣ.

За правилната прѣцѣнка на положението би била необходима една сравнителна таблица за движението на ученицитѣ въ училищата поне за двѣ близки години; сжщо, колко дѣца срѣдно напушчатъ училищата прѣзъ годината; колко отъ една възраст дѣца завършватъ задължителното учение; каква е хигиената, учебнитѣ пособия и покжщнина, числото на учебнитѣ стаи, квадратурата и кубатурата имъ, а сжщо пропорционалното разпрѣдѣление на дѣцата въ тѣхъ; какъ по околии е застъпено образователното дѣло, за да се фиксира вниманието къмъ слабитѣ пунктове на окръга; какви сж грижитѣ по околии за училищнитѣ здания; колко допълнителни училища сж открити въ окръга и отъ колко ученици се посѣщаватъ и пр. Сжщо така не се илюстрираха добри въпроситѣ свързани съ материалната издрѣжка на училищата, нито съ оня голѣмъ въпросъ за учителския персоналъ, неговото материално положение и служебенъ стабилитетъ.

При все това, въпрѣки оскждността на даннитѣ, азъ ще се постарая да очертая образа на учебното дѣло въ окръга, до колкото позволяватъ скромнитѣ колони на единъ двуседмиченъ листъ.

Отъ даннитѣ по отчета се вижда:

1. Че въ окръга прѣзъ настоящата (1921—1922) година е имало

Първоначални училища . . .	269
Прогимназиални . . .	122
Или всичко . . .	391

2. Посѣщавали сж първон. учил. 45,809 у-ци.
Не сж посѣщавали . . . 5,808 "

Или всичко подл. на задълж. учение 51,617 "

3. Въ прогимназиитѣ сж постѣпили по класове:

Въ I класъ . . .	4,160 ученици.
Въ II класъ . . .	2,197 "
Въ III класъ . . .	1,921 "
или всичко . . .	8,278 "

За 122 прогимназии не се дадоха други свѣдения освѣнъ посоченитѣ. Споредъ изявленията на окр. училищенъ инспекторъ, тѣзи училища се намиратъ въ най-окаяно положение. Откривани набързо, безъ огледъ на нужди и материални прѣдпоставки за тѣхното нормално сжществуване, тѣ сж прѣснати въ най-нехигиенични помѣщения, при най-оскждна покжщнина и помагала. Тѣ живѣятъ отъ подаянията на първоначалнитѣ училища. За да се види ужасътъ въ тѣзи училища, нужни сж статистически данни, които, по липса, не се прѣдставиха въ окръжния съвѣтъ.

Мизия, год. I брой 6

4. Всички първоначални ученици се помѣщаватъ въ 387 училищни сгради, отъ които

Годни за цѣлѣта	156
Полугодни	67
Негодни	164

или всичко . 387 сгради.

Отъ горнитѣ данни може да се изведе:

I. Въпрѣки неточността на цифритѣ за подлежащитѣ на задължително учение дѣца, тѣй като много общини водятъ тия списъци неточно или никакъ (типиченъ примѣръ за послѣдното ни служи Плѣвенската община, която и до сега нито е водила, нито води и вѣроятно нѣма намѣрение още да води такъвъ списъкъ), все пакъ тия цифри ни даватъ образа на една печална дѣйствителностъ. А тя е, че 5,808 дѣца сж останали тая година вънъ отъ училището. Ако къмъ тѣхъ прибавимъ 5% (вѣроятния процентъ) отъ записанитѣ ученици, които напушчатъ училището прѣзъ течение на учебната година по разни причини, то една армия отъ 8,000 дѣца е останала вънъ отъ училищния покривъ, безъ надежда да се върне подъ него. Така ежегодно се създава единъ постояненъ кадъръ отъ безграмотни и малограмотни люде, които, лишени отъ просвѣта и по-висока култура, се поставятъ подъ тлетворното влияние на всѣка политическа демагогия и ставатъ адепти на безогледно икономическо порабощение.

II. 60% отъ всичкитѣ училищни сгради сж негодни и полугодни. Това сж частни кжщи, крѣчми, бозаджийници, ковачници, зимници, обори и др. Това сж тѣсни, влажни студени, задушни, безъ освѣтление и вентилации „училища“, кждѣто сж поставени българскитѣ дѣца да учатъ наука въ стаи съ сиви опушени стѣни, прѣгърбени надъ нѣкакви дѣски, нарѣчени чинове, съ изкривени грбнаци, осакатени раменни кости, късогледни и съ тѣпо изражение на лицето. Тамъ въ тѣзи помѣщения, повече отъ половината дѣца въ окръга прѣживяватъ нерадостно годинитѣ на своята красива пролѣтъ. Тамъ тѣ се учатъ на красота и човѣщина; тамъ тѣ развиватъ своитѣ интелектуални и физически сили; тамъ крѣпне волята имъ, калява се енергията имъ, импулсиратъ се къмъ полезно обществено творчество... Каква ирония!... Та това е гроба, това е ада, гдѣто гинатъ млади и свѣжи народни сили. 387 мавзолеи въ плѣвенско, плодъ на българското невѣжество, безгрижие и жестокостъ!... Ето какъ ние убиваме бждащето си, ето какъ ядемъ дѣцата си, безъ да подозираме, че сме станали вече канибали. Има ли по-благородна амбиция за единъ окръженъ съвѣтъ отъ тази, да съдѣйствува и създаде съ колективнитѣ усилия на бащитѣ единъ хигиениченъ подслонъ за младитѣ издѣнки на живота? Има ли нѣщо по-възвишено отъ това, да подсигури те радоститѣ и възторжитѣ на дѣтскитѣ души? Не се хвалете нито съ миналото, нито съ бждащето. Творцитѣ се познаватъ само по настоящето. Дайте това цѣнно настояще въ името на вашитѣ дѣца.

(Слѣдва).

В. Чалѣковъ

*

- Голѣмото щастие е начало на нещастие.
- Човѣкъ се цивилизова по два начина: чрѣзъ култура и чрѣзъ развратъ.
- Неизвѣстността повече се нрави. Въ мъглата всичко изглежда по-красиво.

КАКЪ РАЗСЖДАВА ДОБРИЯТЪ ЖУРНАЛИСТЪ.

Понеже публиката е проста и невнимателна, журналистът трябва да употребява въ своите статии по-релефни форми, за да може да привлече нейното внимание. За да я накара да се съгласи пъкъ с това, което пише, трябва винаги да прибъгва къмъ по-очевидни доказателства.

Парадоксътъ, напримѣръ, е една плънителна форма.

Обстоятелството, че публиката почти винаги гледа съ недовѣрие на всѣка нова истина, никакъ не трябва да смущава журналиста. За да я накара да възприеме тази нова истина, достатъчно е той да си прѣдстави, че публиката е вече повѣрвала и да я постави въ такова положение, щото и тя самата да разбере това.

Да се даде на рѣчта очевидност не е трудно. Отъ срѣдствата, които се употребяватъ за тази цѣль двѣ сж прѣпоръчителни. Първото е да се използватъ мненията на авторитети и второто — да се разсждава по аналогия.

За обикновения читателъ ясни и очевидни сж само ония нѣща, които той е навикналъ да му се повтарятъ постоянно, и които никога не ще отиде да провѣрва, дали сж вѣрни или не. Ето защо журналистътъ трябва да се стреми, по-често, да се основава на неоспорими авторитети, на исторически закони или на общо разпространени прѣдубѣждения.

Полезно е да се използватъ исторически и класически спомени, като се избѣгватъ, разбира се, цитати на латински, и да се припомнятъ нѣща, които всички знаятъ, защото всѣки читателъ ще открие съ възхищение, че и той е ученъ. Журналистътъ, който прибъгва къмъ помощта на историята, ще бѣде свободенъ да извади отъ нея такива заключения, каквито сж удобни за него.

Така напримѣръ, ако иска единъ журналистъ да докаже, че Австро-Унгария (старата империя б. пр.) трябва да бѣде раздѣлена, може, да пише безъ двоумение:

— „Отъ Францискъ I до Наполеонъ причината на всички наши (на Франция б. пр.) войни е била Австро-Унгария“.

Той може да пише сжщо така отъ „Францискъ I до днесъ“. Тази форма, обаче, не е добра, защото тя изглежда по-малко научна. Освѣнъ това, винаги е полезно да се споменава Наполеонъ въ статиитъ. Прѣдпочтително е прѣснитъ спомени да се излагатъ въ края на доказателствата.

Ако, обаче, сжщиятъ журналистъ е привърженикъ на австроунгарската цѣлость, тогава може да си послужи съ слѣдния прочутъ изразъ:

— „Талейранъ е казалъ, че ако Австро-Унгария не сжществуваше, тя трябваше да се създаде“.

Азъ знамъ много добръ, че тѣзи думи не сж казани отъ Талейранъ, а му се прѣписватъ, както много други. Обаче Талейранъ е авторитетъ и читателътъ не би се осмѣлилъ да възстане срѣщу неговото мнение.

Единъ противникъ на общоизбирателното право трябва да пише както Ротенфортъ:

— „Прѣдставете си една страна, дѣто нищо не може да се направи безъ да се допитате до тридесетъ и осемъ милиона глупци!“

Защитникътъ пъкъ на общо избирателното право трябва да каже, както Волтеръ:

— „Има единъ, който е по-уменъ отъ Волтеръ, това е народътъ“.

Горнитъ двѣ форми сж ясни, очевидни и точни. Учениятъ, който иска да напише статия за артеро-склерозата нека постави заглавие:

— „Възрастта на човѣка е въ зависимостъ отъ възрастта на неговитъ артерии“.

Той може сжщо така, безъ да се страхува, че ще сбърка, да пише, че възрастта на човѣка зависи отъ възрастта на неговия черъ дробъ, на сърдцето му или на червата. И, наистина, може ли човѣкъ да има възраст различна отъ тази на своя организмъ?

Ако темата, която развива е такава, че не позволява на авторътъ да употребѣи цитати, спомени или други форми, тогава той може да прѣнесе разсжденията си отъ една областъ въ друга и да извлича доказателства по аналогия.

Така напримѣръ удобно е военното изкуство да се оприличи на изкуството да се търгува, а политическитъ науки да се прѣвѣрнатъ въ алгебрични равенства. Колкото по-вече се вмѣсватъ животинското растителното и минералното царства, толкова по-лесно се постигатъ ясни и очевидни резултати, нѣщо къмъ, което трябва да се стреми журналистътъ.

Понѣкога разсждението по аналогия не е на мѣстото си, но повечето пжти то е удобно. Когато единъ журналистъ го гризе съвѣстътъ и чувствува нужда отъ оправдание на своитъ хитрости, нека да си припомни думитъ на Ж. Ж. Русо:

— „Изобщо волята е винаги права, но разсждѣкътъ, който я води не е ясенъ. Публиката трябва да се накара да вижда нѣщата такива, каквито сж, а по нѣкога такива, каквито трябва да изглеждатъ“.

Понеже читателътъ обича да вѣрва, че има мнение, а не прѣдразсждѣци, не трябва единъ журналистъ да си дава видъ, че иска да го убѣждава, а само че иска да го очуди.

Французинътъ, който здраво е свързанъ съ старитъ идеи, обича да слуша да му се говори за тѣхъ.

Винаги, когато въ възбуждающа форма му се изкаже една буржоазна мисль, той ще бѣде така благодаренъ, като че ли му е направена лична услуга.

Нека да се знае, че читателътъ по-скоро иска да бѣде плъненъ, отколкото убѣденъ. Републиканцитъ сж по-готови да обявятъ тжржеството на своитъ идеи, когато се брѣснатъ, отколкото да отидатъ да умратъ на барикадитъ за тѣхъ.

Отъ френски: Анг. С. Симеоновъ

Горната статия е извадена сжщо отъ книгата „Журнализма въ 20 урока“ отъ Робертъ де Жувенелъ.

Прѣводача

*

□ Огньтъ калява всичко, което не успѣва да разруши. Едно сърце калено въ огъня на мжката е по-твърдо и по-свѣтло отъ диамантъ.

□ Женитъ обичатъ мжжетъ за тѣхнитъ недостатѣци. Всички недостатѣци имъ прощаватъ — дори и ума.

□ Да наблюдавашъ като зритель собствения си животъ, значи да се освободишъ веднажъ за винаги отъ земно страдание.

□ Страститъ сж единичнитъ оратори, които винаги убѣждаватъ.

БЪЛГАРСКА АМПЕЛОГРАФИЯ

Ампелография — наука, която описва сортовете лози.

Какви сортове лози трябва да се садят и какви са качествата на тези сортове — ето два много важни въпроса за лозарската практика. За съжаление в България няма списания, които да се занимават с тези въпроси и лозарите са принудени да следват една старинна и не всекога сигурна метода — питане у съседите. Разбира се, така те получават несвършени сведения и то само за ония сортове лози, които са известни в този район. А трябва да се знае, че в България се намират извънредно голямо количество разнообразни лози, особено десертни, на които би трябвало да се обърне по-сериозно внимание, поради тяхното голямо търговско значение. Ето защо, за модерното и разумно лозарство в нашата страна се явява важен въпрос: създаване на една българска ампелография.

Известно е, че в време на турското робство, отгледването на винените сортове е било ограничено, по причина че турците, според религията си, нямали право да употребяват спиртни напитки. Друг е бил, обаче, въпросът за гроздовете за ядене. Всеки турски паша е считал за гордост да има на трапезата си някои оригинални десертни гроздове и като резултат от това своеобразен спорт и съревнование се появил стремеж за отглеждане на голямо количество разнообразни лози, които са запазили и до днес. Това е, може би, единичното добро наследство, което е останало на българите от турците. Остава само наследниците да използват това предимство пред другите държави, да схванат голямото значение на добрите десертни сортове на световния пазар и да им отделят подобаващо внимание, от което българското лозарство ще извлече голяма полза.

Днес българският лозар не може да си създаде един разумен и съзнателен план за добро лозе, защото не знае какви лози трябва да насади, за да получи най-голям доход; нему липсват нужните списания и опитвания за това. Практикува се следното: щом с някой поиска да сади лозе, пита съседите си и започва упорито да работи; едва след дълга практика, свързана често с големи материални загуби, новият лозар си създава понятие за качествата на лозите, които обработва. Въпреки че такива случаи са многобройни, всеки нов лозар пак започва трудния път на личния опит, свързан с душевни вълнения и материални загуби.

Схващайки необходимостта за българското лозарство да си има собствена ампелография, аз, ето вече две години, работя по този въпрос. След като проучих почти всичката българска литература по него, отчасти френската, ромънската и руската, създадох един доста обширен труд, но отложих печатането му с цел да проверя някои сортове, като покана българските лозари да ми дойдат на помощ за създаването на българска ампелография.

Смтам, че само тогава, когато многобройните опити на отделните съзнателни лозари, добити от практиката, станат чрез печата достояние за всички лозари, само тогава ще може да се говори за едно общо рационално модерно българско лозарство.

За да има единство в бълбжките на лозарите и за да могат тези бълбжки да се сравняват, предлагам следната обща програма за работа:

1. Название на сорта. Също под какви други названия е известен.

2. Какво значи названието на сорта, особено ако е на чужди език.

3. Откъде е пренесен.

4. Има ли този сорт и други разновидности, както например черна гъзма, зелена гъзма и пр.

Мизия, год. I брой 6

5. Във отделни парцели ли се сади или смесено с други сортове. Съ какви други и защо.

6. Във кое време относно другите сортове (по-рано или по-късно от едни кои сортове) става разпъването, цъфтенето, умекването и узрването.

7. Какво влияние упражняват във тези моменти от вегетацията обработката, рязидбата, изложението (северно, южно, и пр.; дали е във долина или на хълм и т. н.).

8. Кои пъпки са плодни и каква рязидба се произвежда. Произвежда ли се кършене, пенсирание и пр.

9. На каква форма главини по-добре вире лозата (на главести, — низки или на асми и пр.).

10. Афинитет (сродство) с американските подложки (дивачки):

а) Как вире на известна подложка.

б) Какво е плодородието и от колко години е посадено лозето.

в) Влиянието на дъждовете (дали пожълтват лозата или не и други явления).

г) Устойчивост на студове, пролетни и есенни слани, въ връзка с разпъването, узрването и издръжливостта на пръчките.

д) Изрива ли или не, и по какви причини.

11. Устойчивост на болести (перноспора и други, загниване, напада ли се от насекоми).

12. Времето за узрването на гроздето според петте периоди на г. Юлия, който е взел за основа узрването на шасладоре (сорт от I период).

Много рано зреещи до 15 август.

I. Рано зреещи от 15 до 31 август.

II. Среден период от 1 до 15 септември.

III. Късен период от 15 до 30 септември.

IV. Много късен период след 1 октомври.

13. Сорт за вино или за ядене. Ако е за вино, то прави ли се само от него вино или се смесва с други сортове и съ какви. Добро ли е виното. Ако е за ядене — трайно ли е или не, запазва ли се добре за зимата, къде се пласира.

14. Съдържанието на захар и киселини, ако има такива сведения.

15. ОПИСАНИЕ.

а) Главината: силна, средна, слаба.

б) Пъпките: големи или малки, прости или двойни; разпъването мъхнато или голо; младите листенца на върха зелени ли са или от друга боя и как е разпръдлена боята, ръсата и цвятът.

в) Пръчки: силни, средни, слаби; дебели или тънки; междувъзлитата дълги, средни или къси; боята на пръчките и на браздичките; лъторастите, боята им, дължината на междувъзлитата, прави или лъкатушести, също за филизит; мустачетата — дълги или къси, двойни, тройни или повече разклонени, многобройни или не.

г) Листата: големи, средни или малки; гладки или грапави; дебели или тънки; по цвят — светлозелени, зелени или тъмнозелени; тридълбни, петодълбни или повече дълбни, дълбоки или плитки са връзванията, затворени, полузатворени или отворени; опашният връз — затворен или отворен, или ту затворен ту отворен; отдолу без мъх, с мъх или с ръдък мъх (така че се вижда зеления лист); назъбването — остро, тупо или закръглено; опашката на листа — дълга, средна или къса; листопада — зелен, жълтеникав, червен и пр.

За описание се взема лист от деветото до дванадесетото колъно (възел).

д) Грозд: колко грозда на лътораста и на кои възли са те; големи, средни или малки е гроздето; по форма — конусообразен, пирамидален, цилиндрически, цилиндрикоконически, крилат или прост; има ли пригрозник и как е развит; полусбит, сбит или рохав; ед-

ТЕАТЪРЪ РЕНЕСАНСЪ ВЪ ПЛЪВЕНЪ.

Когато се случат велики събития, човъшки дългъ е да се изучаватъ тѣхнитѣ причини, за да се черпи поука. Едно такова велико и неочаквано събитие за насъ плѣвнци е незначителниятъ успѣхъ, що имѧ оперетния отдѣлъ на театъръ Ренесансъ въ Плѣвненъ.

Нѣкои повърхностни наблюдатели побързаха да извадятъ невѣрни заключения: „Най-сетнѣ, казватъ едни, Плѣвненъ поумнѣ и прѣстана да ходи на тѣзи вѣтърничави оперети“. Други разправятъ: „Ренесансъ играе по-слабо отъ Свободния театъръ, затова и успѣхътъ му бѣше незначителенъ“.

Погледнато безпристрастно и двѣтѣ мнения сж невѣрни. Нито Плѣвненъ е поумнѣлъ, нито Ренесансъ играе слабо.

Причинитѣ за сравнителния неуспѣхъ на Ренесансъ обаче сж слѣднитѣ:

I. Оперетниятъ отдѣлъ отъ Свободния театъръ бѣше тукъ прѣзъ празната недѣля, чието име подхожда на съдържанието не оперетното изкуство въобще.

II. Оперетата бѣше нѣщо ново, модно и „освѣжително“ за Плѣвненъ, и затова ние редовно и упорито посѣщавахме всички прѣдставления, като си бѣхме щедро развързали киеситѣ, безъ да мислимъ за неминусемо настѣпилитѣ слѣдъ това икономически разстройства въ нашата трапеза.

III. Оперетниятъ отдѣлъ на Ренесансъ, напротивъ, дойде въ единъ моментъ, когато врѣмето бѣ топло и лѣтнитѣ ноци подхождаха на нашитѣ влюбени да си правятъ сами оперети на луненъ свѣтликъ, вмѣсто да се тѣпчатъ въ задушливия салонъ.

IV. Най-важната причина за слабото посѣщение на оперетитѣ на Ренесансъ, обаче, остава тая, че въ тѣхъ не изпъкна нито една музикална сила. Абсолютно никоя отъ актриситѣ не бѣше музикална. Илкова ли? Каква музикалностъ диригъ въ нея, когато тя нито бѣше красива, нито се усмихваше съ блазнително, нито имаше занимателни центробѣжни балети? Обрѣшкова ли е музикална? Тя е много слабица и роклитѣ ѝ бѣха винаги дълги като за опера — каква музикалностъ да диригъ въ нея? А другитѣ — едната низка, другата слаба, третата неподвижна. Само госпожа Сладкарова бѣше малко нѣщо по-музикална съ своето звѣнко потропване, съ една усмивка-легато и съ хубавото си деколте-адажио пасионато. Направете сега сравнение съ Мими Балканска и ще видите голѣмата разлика. Мими — това е олицетворение на музиката. Въ краката — алегрето, въ погледа — пицкато, въ подскачанията — фортисимо. Тя кресчендо повдигаше нашето музикално настроение съ кадифено меки балети, и ни караше щемъ-не-щемъ да компонираме фуги и маршове безъ паузи.

Ето, проче, истинскитѣ причини за неуспѣха на Ренесансъ и успѣха на Свободния театъръ. Смѣтамъ, обаче, че бихъ билъ едностранчивъ, като разглеждамъ само женскитѣ роли. Дѣйствително, мжжъ отъ мжжка музика не разбира, но азъ ще си послужа съ мнението на една дама, до която случайно бѣхъ попадналъ. А тя намира артиститѣ издържливи, спрѣтнати, добръ облѣчени — съ една рѣчь: музикални. Е, не пѣли дипъ добръ и малко дървени били движенията имъ, но това нѣма нищо общо съ музиката.

Единъ оптимистъ

ТРЕСЧИЦИ

Комплиментъ. — Прѣдставете си, снощи, като отивахъ сама на Скобелевия паркъ, едно голѣмо овчарско куче се спусна върху мене.

— Кой не би се спусналъ върху васъ, госпожице. Вие сте така плѣвнителна!

*

ЗАДАЧА. Отъ Великденъ до сега плѣвненската публика е броила: а) на оперетния отдѣлъ отъ Свободенъ театъръ 160,000 лева, б) на оперетния отдѣлъ отъ театъръ Ренесансъ 40,000 лева, в) на драматичния отдѣлъ отъ Свободенъ театъръ 50,000 лева или всичко за два мѣсеци 250,000 лева, сирѣчь 1/4 милионъ. Пита се слѣдъ колко врѣме Плѣвненъ ще си построи модерна, монументална, театрална сграда, която споредъ оцѣнката на инженери ще струва 5,000,000 лева.

Подсѣщане. Фондъ постройка библиотечна и театрална сгради въ Плѣвненъ, само за три години е събралъ вече около 140,000 лева, отъ които едва 80,000 лева сж внесени отъ дружество „Съгласие“.

*

Тѣщата (на младоженцитѣ, които заминаватъ за сватбено пѣтешествие): Па се върнете скоро, хемъ заедно, чувате ли?

*

— Истина ли е, че общинското управление наредило да се поправи машината за ръсене и всѣка вечеръ да се прѣска главната улица и алеитѣ въ градската градина?

— Не вѣрвамъ. Но това би било безобразие! Едва успѣе човѣкъ да си направи новъ костюмъ и обуца, ето че ще измислятъ да прѣскатъ, та да ни изцапатъ.

*

— Но, господинъ докторе, ето вече петъ минути, какъ съмъ знала да ми прѣгледате езика, а вие още не сте го погледнали.

— Благодаря, госпожо. Не е нужно вече. Затворете си устата. Азъ искахъ само да си напиша рецептата на спокойствие.

*

Бащата (къмъ дъщеря си, която свири на пияното): — Я посвири на гоститѣ нѣкои български народни пѣсни, драго дѣте. (Къмъ жена си. Тихо) — Дано тогава започнатъ да пѣятъ тѣзи лакомии, защото сега само слушатъ, ядатъ и пиятъ, а шумката е 80 лева килограма и виното е на привѣршване.

*

Жената: На театъръ или на кино ще отидемъ?

Мжжътъ: Безразлично, мила. Само бързай, че часътъ приближава десетъ.

Жената: Какъ така безразлично! Кажѣ кждѣ ще отидемъ, та да знаа съ какъвъ парфюмъ да се напарфюмирамъ и кое вѣтрило да си взема.

*

Майката (къмъ кандидата на своята дъщеря): Но моята дъщеря не е както другитѣ момичета. Тя обича да се занимава съ обществена дѣйностъ. Трѣбва да ѝ позволите да се грижи за просвѣтата и благо на другитѣ.

Кандидатъ: О, естествено, Ние заедно ще продаваме конфети и цвѣта на увеселения и танцувални вечеринки.

*

Дѣтетото: Мамо, какво ще рече икономически центъръ? Нашиятъ учителъ ни каза, че Плѣвненъ е важенъ икономически центъръ въ Сѣверна България.

— Икономически центъръ ще рече, дѣто се прави икономия. Напримѣръ, азъ си направихъ нова лѣтна рокля, а баща ти ще ходи съ зимния си костюмъ, защото Плѣвненъ е икономически центъръ.

Съдържание на миналия (пети) брой.

Трѣбватъ ни идеали — П. Думановъ. Цѣнители на музиката — Ю. Головинъ. Плѣвненскиятъ окръгъ — Спиро Георгиевъ. Какъвъ е днешниятъ Рапортъоръ — Робертъ де Жу-венелъ. Перноспора — Ив. Добревъ. Плѣвненскиятъ говоръ — Ас. Икономовъ. Обществено мнѣние Единъ — оптимистъ. Хроника.

Кооперативна печатница „ИЗГРѢВЪ“ — Плѣвненъ.

Мизия, год. I брой 6